

ВПЛИВ БІРЖОВОГО РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ КОРПОРАЦІЙ

Захарченко Н.В.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Мамуненко М.С.

Студентка 3 курсу, напрям підготовки «Бухгалтерський облік»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Управління фінансами сучасних корпорацій неможливо уявити без тісної взаємодії з різноманітними суб'єктами фінансової інфраструктури. Серед них за своїм значенням та роллю виділяються біржові ринки цінних паперів. Саме тому, актуальним постає питання про вплив біржового ринку цінних паперів на діяльність корпорацій. Дослідженням біржового ринку цінних паперів займалися наступні вчені - Р. Гільфердінг, К. Маркс, Дж. Кейнс, М.І. Туган - Барановський. На сучасному етапі ринок цінних паперів досліджують: З. Боді, Ю. Кравченко, Р. Мертон, О. Мозговий, С. Мошенский, Ю. Пахомов, О. Плотников, Б. Рубцов, Н. Рубіні, Дж. Сорос, В. Шарп та ін. Їх дослідження носять системний характер, що в основному спрямовані на аналіз світових бірж, їх вплив на діяльність суб'єктів господарювання різних форм власності [1, 2]. Управління фінансами сучасних корпорацій неможливо уявити без тісної взаємодії з різноманітними суб'єктами фінансової інфраструктури, серед них за своїм значенням та роллю виділяються ринки цінних паперів. Саме тому основною метою даного дослідження є виявлення впливу на діяльність корпорацій таких факторів: ціна акції корпорацій, курсова доходність акцій та доходність індексу.

Вплив біржового ринку цінних паперів на діяльність корпорацій відбувається насамперед через ціну акцій, як ринкову оцінку пайових фінансових інструментів, емітованих корпорацією. Останнім часом виникає ситуація, коли існуюча ринкова ціна не відповідає «справедливій» ціні.

Динаміка показника ціни акцій підприємств вибірки за 2012 – 2016 рр. наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка біржової ціни акцій корпорацій вибірки у 2012 -2016рр., у дол. США

Корпорація	2012	2013	2014	2015	2016
Daimler	40.5	51.2	62.5	76.5	65.8
Petrobras	5.1	5.3	4.7	4.8	6.0
Ford	12.9	14.9	15.8	14.8	12.6
Toyota	97.3	118.6	114.7	128.8	120.0
Volkswagen	32.2	49.7	50.8	44.6	31.6
Exxon	88.9	89.9	92.1	87.4	77.8
Citigroup	39.5	42.1	47.4	49.6	59.4

Джерело: складено на основі даних бірж [3]

Як свідчать дані таблиці, динаміка ціни акцій у розглядуваному періоді була різноспрямованою. Зокрема, переважають компанії у яких цей показник зріс, але при цьому відносний показник зростання був дуже різкий. Водночас у вибірці є й корпорації, акції яких суттєво знизились в ціні, наприклад, акції корпорації Ford.

У контексті оцінювання тенденцій ринку акцій слід звернути увагу на формування показника курсової дохідності. Для компаній вибірки станом на кінець 2016 року цей показник був таким (рис. 1):

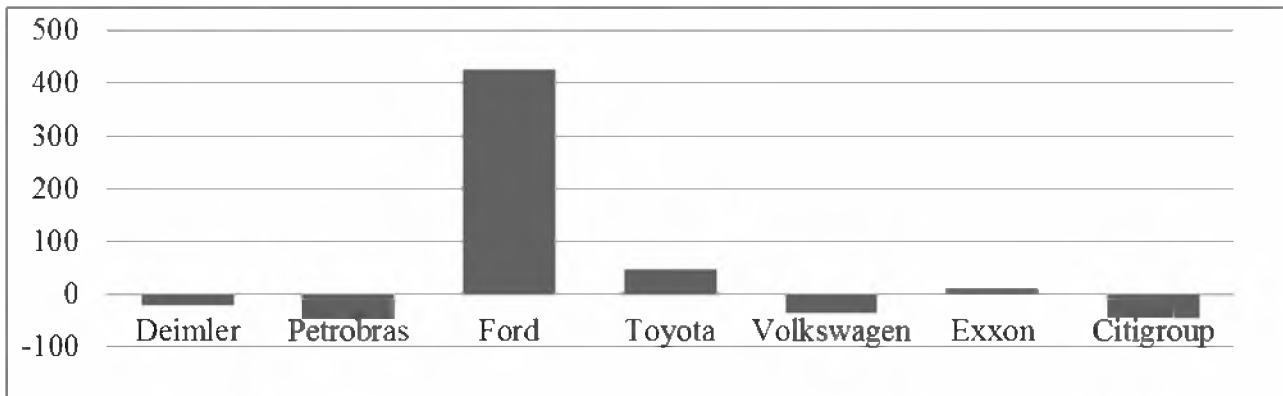

Рис. 1. Курсова дохідність акцій корпорацій вибірки станом на кінець 2016 р., % [4]

Наведені дані щодо курсової дохідності акцій корпорацій вибірки можна порівняти з показниками дохідності індексів відповідних фондових бірж (таблиця 2).

Таблиця 2

Курсова дохідність акцій вибірки та дохідність відповідних індексів фондових бірж, %

Корпорація	Курсова дохідність акції	Дохідність індексу	Позиція акції
Daimler	-20,92	58,2	Гірша, ніж ринку
Petrobras	-47,87	38,0	Гірша, ніж ринку
Ford	426,42	38,0	Краща, ніж ринку
Toyota	46,66	38,0	Краща, ніж ринку
Volkswagen	-34,75	58,2	Гірша, ніж ринку
Exxon	11,44	38,0	Гірша, ніж ринку
Citigroup	-44,59	38,0	Гірша, ніж ринку

Джерело: складено на основі даних корпорацій та фондових бірж

Як видно з даних наведених у таблиці 2, п'ять корпорацій продемонстрували дохідність нижчу від дохідності ринку, інші дві – вищу. При

цьому встановити чітких галузевих залежностей не можна. Зокрема, дві компанії автомобілебудування мають курсову дохідність акцій нижчу, порівняно з курсовою дохідністю біржового індексу, проте інші дві корпорації – вищу дохідність. Разом з тим підкреслимо, що обидві автомобільні корпорації, акції яких розміщені на Deutsche Borse, мають курсову дохідність нижчу від дохідності ринкового індексу.

Загалом, слід підкреслити, що сучасний біржовий ринок цінних паперів формує для корпорацій значні можливості, разом із тим завдяки певним особливостям його функціонування виникають й не менш суттєві загрози. Можливості пов'язані насамперед з тим, що, перерозподіляючи значні капітали, фондові біржі виконують важливі функції.

З погляду впливу на корпоративні фінанси можна виділити такі функції фондових бірж:

- організація та проведення торгів корпоративними цінними паперами, у тому числі тих, які опосередковують споживання та надання фінансових послуг;

- ціноутворення на фінансові інструменти, що прямо впливає на вартісні характеристики самих корпорацій і ціни інших фінансових активів, які перебувають в обігу;

- виконання угод та забезпечення посттрейдингового обслуговування. Через цю функцію реалізується принцип гарантування проведення угоди з цінними паперами;

- забезпечення учасників торгів та інших суб'єктів ринку інформацією про вартість цінних паперів і фінансових активів. Оцінка поточного стану та прогностичне оцінювання розвитку тенденцій на фінансовому ринку та екопоміці взагалі;

- відбір фінансових інструментів через процедуру лістингу й де лістингу на організованому ринку, які забезпечують відбір емітентів та їх цінних паперів.

Отже, використання послуг біржі цінних паперів дозволяє корпорації передати їй низку функцій комерційної діяльності, знизити рівень трансакційних витрат та забезпечити гарантії виконання угод. Звертаючись до послуг біржі, корпорація у своїй комерційній діяльності матиме такі переваги:

- обсяг торгових операцій може бути збільшений без зростання власних витрат на дані цілі;

- з'явиться можливість мати у своєму розпорядженні послуги професійних торговців, які здійснюватимуть кваліфіковане посередництво між продавцями та покупцями товарів;

- витрати на послуги, пов'язані з проведенням торгових операцій за участю брокерів, обчислюватимуться в розмірі певного відсотка від їхнього обсягу, що дозволить заздалегідь визначати витрати на збут;

- біржа забезпечить корпорації інформацією про ціни, попит і пропозиції товару та ін., визначить вимоги до розмірів партій біржового активу, що є основою контракту, однакові вимоги до розрахунків за біржовими угодами (включаючи умови й терміни постачання, взаєморозрахунки та розрахунки з біржею).

Література:

1. Мозговий О.М. Світові ринки акцій: досвід для України / О.М. Мозговий // Ринок цінних паперів України. – № 11–12. – 2003. С. 47–54.

2. Рубцов Б.Б. Мировой фондовый рынок: объемы и динамика / Б.Б. Рубцов // Портфельный инвестор. - 2009.- №2. - С. 114-117.
3. Біржовий ринок цінних паперів [Електронний ресурс] : - Режим доступу : <https://ru.investing.com/>
4. Ринок цінних паперів [Електронний ресурс]: котирування акцій - Режим доступу: <http://www.finanz.ru/>